

HISTORIE CEMENTTEGELS

Cement, pigment, water, tijd en veel geduld. Wie dat voorhanden heeft, kan in theorie een gedecoreerde cementtegel maken. Daarmee deden de Moren het tien eeuwen geleden al en daarmee gebeurt het in de cementtegelabrieken van nu nog steeds. De productietechniek en het cement zelf zijn in de loop der tijd doorontwikkeld en geperfectioneerd, maar in de basis is het nog steeds hetzelfde ambachtelijke en milieuvriendelijke handwerk.

De techniek om cementtegels te maken met kleurige decoraties en patronen, hebben de Europeanen geleerd van de Moren. Door gekleurd marmervoeder in een mal te gieten en daaroverheen cement te strooien en daarna het geheel goed samen te persen, ontstaat een tegel die geschikt is voor vloeren en wanden.

Vanaf de achtste eeuw: talloze veelkleurige tegels

De Moren vallen in 711 Spanje binnen. Enkele decennia later hebben zij heel Spanje en het zuiden van Portugal veroverd. Zij voeren de Islam in en er ontwikkelt zich een hoogstaande Moors-Spaanse cultuur. Met name in de bouwkunst heeft de eeuwenlange overheersing door de Moren duidelijke sporen nagelaten, vooral in steden als Córdoba, Sevilla, Granada en Málaga. Het Alhambra-paleis bij Granada is één van de mooiste voorbeelden van Moors-Arabische bouwkunst in Europa. De muren van dit gebouw zijn prachtig versierd met talloze veelkleurige tegels.

Vijftiende eeuw: uit de gratie

Nadat de Moren in 1492 definitief uit Spanje zijn verdreven, raken de kleurige gedecoreerde cementtegels uit de gratie. Daar komt pas weer verandering in in de negentiende eeuw als talloze archeologische vondsten in Europa de interesse in eeuwenoude beschavingen en culturen aanwakkeren. Eén van die culturen is de vroege Arabische cultuur. In de Islamitische architectuur uit die tijd zien we veel levendige kleuren en patronen en ontwerpen die gebaseerd zijn op geometrie, kalligrafie, bloemen en planten. De basis van deze ontwerpen zijn door nieuwe ontwerpers in de Middelenzee overgenomen en veelal per land iets aangepast aan de eigen culturele smaak.

Art Nouveau: hoogtijdagen

Aan het einde van de negentiende eeuw is het gebruik van cementtegels vooral erg populair onder de high society van Barcelona. Het zijn de hoogtijdagen van de Art Nouveau en hierin speelt Barcelona een grote rol met Antonio Gaudí als

grote voorganger op het gebied van design en architectuur. Net als andere architecten en ontwerpers ontwerpt ook Gaudí een eigen cementtegel, een appelgroene zeshoekige tegel die hij gebruikt voor het interieur van de Casa Milà in Barcelona. Cementtegels worden in deze periode steeds populairder, eerst in de rest van Spanje en daarna ook in andere Zuid-Europese landen.

Twintigste eeuw: populairste vloerbedekking

Aan het begin van de twintigste eeuw zijn cementtegels de populairste vloerbedekking in de Middelenzee regio: Noord-Afrika, Frankrijk, Spanje, Portugal en Italië. Van hieruit verspreiden de tegels zich over de voormalige Europese koloniën en uiteindelijk zijn ze in alle uithoeken van de wereld te vinden. Aan deze glorieperiode komt pas een einde in de jaren vijftig van de vorige eeuw, als er steeds meer en goedkopere industriële producten voorhanden zijn en men overstapt op graniet of plavuizen van keramiek of kunststof.

Eenentwintigste eeuw: terug naar de basis

Nu, aan het begin van de eenentwintigste eeuw, neemt de vraag naar authentieke en duurzame producten toe. En dus ook naar de cementtegels, die in Nederland bekend zijn onder de naam Portugese tegels, Cementtegels of mozaïektegels. Het hernieuwde enthousiasme voor dit 'groene' product kan worden uitgelegd als een tegenreactie op het huidige technologische tijdperk, waarin industrieel vervaardigde materialen vaak het nodige vergen van het milieu. Aan de productie van cementtegels komt geen verhitte te pas. De gebruikte ingrediënten zijn milieuvriendelijk en duurzaam, net als eeuwen geleden. Daarom maken steeds meer professionele ontwerpers en particulieren graag gebruik van cementtegels als kwalitatief en decoratief element. Ze doen denken aan vervlogen tijden vol schoonheid en exclusiviteit.